

MONIKA PROCHÁZKOVÁ MICHÁLKOVÁ

Seznamovací hry pro děti

PEDAGOGIKA

PEDAGOGIKA

 GRADA[®]

MONIKA PROCHÁZKOVÁ MICHÁLKOVÁ

Seznamovací hry pro děti

PEDAGOGIKA

KATALOGIZACE V KNIZE - NÁRODNÍ KNIHOVNA ČR

Procházková Michálková, Monika

Seznamovací hry pro děti / Monika Procházková Michálková. -- Vydání 1.. -- Praha : Grada, 2023. -- 1 online zdroj. -- (Pedagogika)

Obsahuje bibliografii a bibliografické odkazy

ISBN 978-80-247-0496-8 (online ; pdf)

* 37.091.33 * 37.091.33:316.6 * 316.346.32-053.5 * (072)

- didaktické hry
- sociálněpsychologické hry
- děti školního věku
- metodické příručky

37 - Výchova a vzdělávání [22]

Upozornění pro čtenáře a uživatele této knihy

Všechna práva vyhrazena. Žádná část této tištěné či elektronické knihy nesmí být reprodukována a šířena v papírové, elektronické či jiné podobě bez předchozího písemného souhlasu nakladatele. Neoprávněné užití této knihy bude **trestně stíháno**.

Bc. Monika Procházková Michálková

SEZNAMOVACÍ HRY PRO DĚTI

Vydala Grada Publishing, a.s.
U Průhonu 22, 170 00 Praha 7
tel.: +420 234 264 401
www.grada.cz
jako svou 8893. publikaci

Redakce a korektura Petra Zelená
Grafická úprava Jan Šístek
Návrh a zpracování obálky Antonín Plicka
Počet stran 96
Vydání 1., 2023

Vytiskla tiskárna TNM PRINT s.r.o., Nové Město

© Grada Publishing, a.s., 2023
CoverPhoto © Depositphotos / petrograd99

ISBN 978-80-247-0497-5 (ePub)
ISBN 978-80-247-0496-8 (pdf)
ISBN 978-80-271-3676-6 (print)

Obsah

Úvod	7
1. Než začneme hrát	9
1.1 Skrytý potenciál her	11
1.2 Seznamovací hry	12
1.3 Mladší školní věk	13
1.4 Vliv her na jedince	17
1.5 Metodika her	18
1.6 Na co si dát pozor	22
2. Sborník her	25
2.1 Didaktika her	27
2.2 Sborník seznamovacích her	29
2.2.1 Seznamovací hry se jmény	29
2.2.2 Seznamovací hry rytmické	45
2.2.3 Seznamovací hry s pomůckami	52
2.2.4 Seznamovací hry o zájmech hráče (s pomůckami i bez)	63
2.2.5 Seznamovací hry s využitím smyslů	76
2.2.6 Seznamovací hry s využitím malování/tvorby	78
2.2.7 Co nám ještě může pomoci	81
Závěr	83
Použité zdroje	85
Přílohy	91

Úvod

„Křestní jméno je pro každého člověka velmi důležité. Každému dělá dobře, když ho jiní oslovují křestním jménem, když si ho pamatují. Osloví-li pedagog jedno dítě ‚Honzíku‘, druhé příjmením a jméno třetího si ani nemůže vybavit, děti to cítí jako velkou krivdu. Tento pocit z dětství často trvá i v dospělosti.“¹

Chceme-li ze skupiny dětí či dospělých vytvořit fungující kolektiv, potřebují se mezi sebou dobře znát, nejen jmény, ale také o sobě navzájem musí něco vědět. Pokud máme takový kolektiv vytvořený, můžeme ho nadále rozvíjet, ucelovat nebo učit ve složkách, které jsou potřebné. Mezi ně patří např. spolupráce, důvěra, komunikace, tolerance, sociální kompetence a mnoho dalšího.

V dnešní době můžeme pozorovat, že se seznamovací hry zařazují nejen v dětských kolektivech, ale také v úvodu seminářů, workshopů a teambuildingů pro dospělé. Hry mají své uplatnění pro všechny věkové kategorie a širokou škálu situací, ať už je to ve škole, školní družině, na letních táborech, při kroužcích či na víkendových pobytech.

Cílem této knihy bylo posbírat z dostupných zdrojů co nejvíce seznamovacích her nejen pro mladší školní věk a vytvořit jejich ucelený sborník, který dosud dostupná literatura nenabízela. V publikacích, z nichž jsem čerpala, se často jedna seznamovací hra vyskytuje pod více názvy, autor si ji zařadí do jiné kategorie dle svého uvážení či potřeby nebo se tatáž hra opakuje ve vícero jeho publikacích.

Tato kniha je inspirována mou bakalářskou prací. Struktura knihy je rozdělena na teoretickou a praktickou část. Teoretická část je sepsána na základě prostudované odborné literatury, v praktické části naleznete sborník her, který je uspořádán do šesti kategorií a doplněn o mé vlastní poznatky z praxe.

¹ ZELINOVÁ, M. *Hry pro rozvoj emocí a komunikace*. Praha: 2011, s. 37.

1. Než začneme hrát

„Hra“ je běžně používaný termín, který neodmyslitelně patří k naší slovní zásobě. Popisuje činnost, jež má zastoupení po celém světě, ve všech kulturách, a přesto ji autoři definují různě.

Hra může na děti působit daleko více než pouhé výklady a poučky. Tvoří základní kámen vývoje dítěte, avšak nevytrácí se ani v dospělosti a doprovází nás v různých formách po celý život. Dobrá hra je pro jedince především zábavou, i kdyby nepřinášela nic víc než uvolnění a radost. I v tomto spočívá skrytý význam her. Zapletal výstižně uvádí: „Většina her však navíc rozvíjí některou stránku lidské osobnosti, cvičí jisté vlastnosti, dovednosti nebo prohlubuje znalosti a vědomosti. V tom tkví jejich hlavní smysl. Při hře se dítě učí ovládat sebe sama, rozvíjí princip volby. Hra se podílí na ovlivňování charakteru jedince. Chceme z dětí vychovat především čestné a poctivé členy společnosti. Hráť Fair play (čistou, poctivou hru), nejen ve hře, ale i v životě.“²

Každá hra plní svou základní funkci, tedy záměr, se kterým byla realizována, a mimo ni s sebou přináší další poznatky o jedinci samotném, tedy osobní limity a hranice, ale i emoce, ať už pozitivní, či negativní.

1.1 Skrytý potenciál her

Hra je stejně stará jako lidstvo samo. Neodmyslitelně patří k všedním a samozřejmým věcem. Zasloužilou pozornost si dle Miloše Zapletala³ získala až v 19. století, kdy se o ni začaly hlouběji zajímat různé vědní obory. Např. v psychologii je hra důležitým činitelem při vývoji, v sociologii při začleňování jedince do společnosti, v psychiatrii slouží jako terapeutický prostředek a pedagogika hru neustále využívá ve výchovném a vzdělávacím procesu.

Ve své další publikaci Miloš Zapletal poukazuje na hodnoty hry: „Hra je nejlepším a nejvýznamnějším výchovným prostředkem. Dobrá hra dovede aktivizovat všechny síly, udržet dlouho zájem, přimět k nejvyššímu výko-

² ZAPLETAL, M. *Velká encyklopedie her 2*. Praha?: 1996, s. 15.

³ ZAPLETAL, M. *Velká encyklopedie her 1*. Praha: 1987, s. 7.

nu. A to je další skrytá hodnota her – jejich podmanivost a spontánnost. V souvislosti s tím bychom mohli zdůraznit i velký rekreační, oddechový význam her. Hra je nejlepší formou aktivního odpočinku. Dokonale naplňuje volný čas. Hry učí snášet porážku i vítězství. Kdo se tomu naučí na hřišti, dokáže to snáze i v životě. Ve hře se neprojevují vždy jen dobré charakterové vlastnosti, bývají s ní spojeny i některé vlastnosti nežádoucí. Hra sama o sobě nepěstuje v člověku negativní vlastnosti, někdy je však odhaluje a posiluje. A právě proto je tady vedoucí hry, aby pomáhal tyto rozpory odstraňovat. Proto může mít řízená hra daleko větší účinek než hra spontánní. Hra je jen hrou pro děti, **pro nás vedoucí hry je však vážnou odpovědnou prací.**⁴

1.2 Seznamovací hry

Na začátku každé nové akce se setkávají lidé, kteří se vzájemně neznají, pocházejí z různých míst či zemí. Dostávají se do nezvyklé situace a nového prostředí. Seznamovací hry mají za cíl prolomit napětí, překonat bariéry v komunikaci, navzájem představit neznámé spoluhráče, ukázat jejich chování, znalosti či zkušenosti a zabránit ostychu a osamocení v průběhu konání celé akce. Seznamovací hry jsou nesoutěživé a jedním z jejich cílů je vtáhnout účastníka do procesu samotného.

V zahraničí můžeme seznamovací hry hledat pod různými vystihujícími označeními. Anglická literatura uvádí termín *icebreaker* či *icebreakers*, což doslova znamená „to, co prolamuje ledy“. Němčina používá výraz *Kennlernenspiele*, tedy „hry, které vytvářejí prostor k lepšímu vzájemnému poznání“. V České republice můžeme tyto hry najít v různých literárních pramenech pod názvy „ledoborce“, „ledolamy/ledolamky“. Často se jedna hra vyskytuje pod více názvy nebo je zařazena v kategorii zahřívacích her. Na rozdíl od seznamovacích však zahřívací hry plní funkci přípravy organismu na vyšší tělesnou zátěž, trvají kratší dobu a pravidla nebývají

⁴ ZAPLETAL, M. *Encyklopedie her*. Praha: 1973, s. 7.